

EMBASSAMENT

El embalsament de l'Alcora.

La presa del embalsament de l'Alcora està construïda al riu de Llucena, en un punt on aquest s'estreix i tenint a cada marge uns cingles que cauen quasi a plom sobre el llit de rià. Avui el paisatge del entorn, completament poblat de pins, és de una bellesa extraordinària. Està construïda uns deu metres per baix d'on es troben les restes d'una presa anterior, de la que es té constància documentada des del segle XVII. El 21 de setembre de 1787, una riada la va arrossegar i des de llavors, el poble sempre va tindre el desig de reconstruir-la.

Després de la constitució de la Comunitat de Regants i del seu Sindicat, el 7 de febrer de 1907, va ser aquesta entitat la que va assumir el regne de la reconstrucció de la presa. Com a fets anecdòtics s'han confirmat l'interès del Sindicat, en 1917, quan la presa de Maria Cristina comença a embassar aigua, es va sol·licitar un informe a uns advocats sobre la pèrdua o pervivència dels drets a construir-la. I en 1919 se demana un altre sobre la incidència del traçat del ferrocarril Castelló-Llucena en el projecte de l'embalsament.

A banda d'algunes visites tècniques, no hi ha novetats en el projecte fins el 13 de febrer de 1931 quan la «Direcció General de Obres Públiques» autoritza la seua redacció. En 1933 el Sindicat acorda arreglar el camí del Molí de Palomot, per a que les màquines pogueren fer els sondejos previs.

Després de aquesta data, degut a la situació general a Espanya, el projecte es va aturar fins 1940. Després de nombroses gestions, el 20 de gener de 1947 la «Direcció General de Obres Hidràuliques» va autoritzar la redacció del projecte, que va ser aprovat junt al pressupost de execució en gener de 1950, començant les obres en març de 1953.

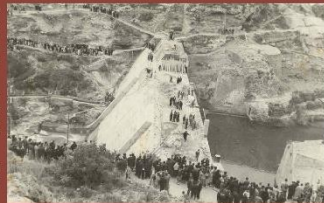
L'execució de l'obra va ser molt accidentada; fins i tot es va aturar en 1955, quan una part dels regants, prevalent l'escassa rendibilitat del projecte, es van negar a aportar les seues contribucions per finançar-la. Per altra banda, l'alta inflació del període va obligar a actualitzar el pressupost varies vegades. Malgrat tot, en 1961 es muntaren les comportes del sobreeixidor, donant per acabades les obres. Aquestes comportes van ser retirades per la Confederació Hidrogràfica del Xúquer en octubre de 2013.

D. Vicente Gasch Grangel

Va néixer el 25 de juny de 1869 en el si d'una família de llauradors benestants de l'Alcora.

Quan a finals del segle XIX s'inicien les gestions per constituir la Comunitat de Regants de l'Horta Major de l'Alcora, Vicente Gasch va ser un dels principals promotors. En constituir-se la Comunitat en 1907 va ser elegit vicepresident, passant a la presidència en 1908 després de la defunció del primer president, el capellà Wenceslao Balaguer. Va estar vinculat a la Comunitat de Regants i al seu Sindicat de Regs fins pràcticament al final de la seua vida, que es produí l'1 de febrer de 1950, un mes després de que el Sindicat tinguer constància de l'aprovació del projecte i pressupost per la construcció de la presa del embalsament.

Amb el seu entusiasme i dedicació va ser el principal artífex en tots els tràmits previs a la construcció de la presa del embalsament. Ja en 1931 després d'un llarg període en el que va ocupar la vicepresidència del Sindicat, en una acta del mateix es fa constar el agrament de la Comunitat de Regants per la labor realitzada per «Don Vicente Gasch en favor de la construcció del Pantano». El 6 de juny de 1955 en la Junta General en la que es va donar per tancat el conflicte dels regants sobre la construcció de la presa, l'alcaldé Francisco Luis Grangel Mascardo va fer menció a la seua persona considerant-lo "artífice de la construcción del Pantano de Alcora, por su abnegación, entusiasmo y hombría de bien".

Embalsament de l'Alcora (1931)

©: Biblioteca de la Comunitat Valenciana

El embalse de l'Alcora.

La presa del embalse de l'Alcora està construïda en el riu Llucena, en un punt on aquest s'estreix i tenint a cada marge uns riscos que cauen quasi a plom sobre el lecho de rià. Hoy el paisaje del entorno, completamente poblado de pinos, es de una belleza extraordinaria. Está construida unos diez metros por debajo de donde se encuentran los restos de una presa anterior, de la que se tiene constancia documentada desde el siglo XVII. El 28 de septiembre de 1787, una riada la arrastró y desde entonces, el pueblo siempre tuvo el deseo de reconstruirla.

Tras la constitución de la Comunidad de Regantes y de su Sindicato, el 7 de febrero de 1907, fue esta entidad la que tomó el reto de la reconstrucción de la presa. Como hechos anecdóticos que confirmen el interés del Sindicato, en 1917, cuando la presa de Maria Cristina comienza a embalsar agua, se solicitó un informe a unos abogados sobre la pérdida o pervivencia de los derechos a construirla. Y en 1919 se solicita otro informe sobre la incidencia del trazado del ferrocarril Castelló-Llucena en el proyecto del embalse.

Aparte de algunas visitas técnicas, no hay novedades en el proyecto hasta el 13 de febrero de 1931, cuando la «Dirección General de Obras Públicas» autoriza su redacción. En 1933 el Sindicato acuerda arreglar el camino del Molí de Palomot, para que las máquinas puedan hacer los sondeos previos.

Después de esta fecha, debido a la situación general en España, el proyecto se detuvo hasta 1940. Tras numerosas gestiones, el 20 de enero de 1947 la «Dirección General de Obras Hidráulicas» autorizó la redacción del proyecto, que fue aprobado junto al presupuesto de ejecución en enero de 1950, comenzando las obras en marzo de 1953. La ejecución de la obra fue muy accidentada; incluso se paralizó en 1955, cuando una parte de los regantes, previendo la escasa rentabilidad del proyecto, se negaron a aportar sus contribuciones para financiarlo. Por otra parte, la alta inflación del período obligó a actualizar el presupuesto varias veces. A pesar de todo, en 1961 se montaron las compuertas del aliviadero, dando por terminadas las obras. Estas compuertas fueron retiradas por la Confederación Hidrográfica del Júcar en octubre de 2013.

D. Vicente Gasch Grangel

Nació el 25 de junio de 1869 en el seno de una familia de labradores acomodados de l'Alcora.

Cuando a finales del siglo XIX se inician las gestiones para constituir la Comunidad de Regantes de la Horta Mayor de Alcora, Vicente Gasch fue uno de los principales promotores. Al constituirse la Comunidad en 1907 fue elegido vicepresidente, pasando a la presidencia 1908 tras el fallecimiento del primer presidente, el cura Wenceslao Balaguer. Estuvo vinculado a la Comunidad de Regantes, y a su Sindicato de Riegos hasta prácticamente el final de su vida, que se produjo el 1 de febrero de 1950, un mes después de que el Sindicato tuviera constancia de la aprobación del proyecto y presupuesto para la construcción de la presa del embalse.

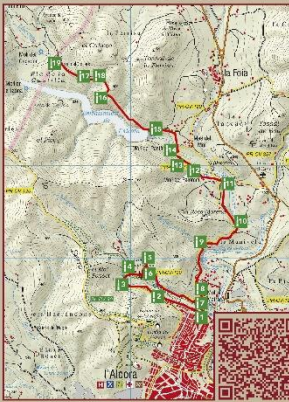
Con su entusiasmo y dedicación fue el principal artífice en todos los trámites previos a la construcción de la presa del embalse. Ya en 1931 tras un largo período en el que ocupó la vicepresidencia del Sindicato, en un acta del mismo se hace constar el agradecimiento de la Comunidad de Regantes por la labor realizada por «Don Vicente Gasch en favor de la construcción del Pantano». El 6 de junio de 1955 en la Junta General en la que se dio por cerrado el conflicto de los regantes sobre la construcción de la presa, el alcalde Francisco Luis Grangel Mascardo hizo menció a su persona considerándolo "artífice de la construcción del Pantano de Alcora, por su abnegación, entusiasmo y hombría de bien".

Vicente Gasch Grangel

Ruta Natural del Patrimonio Industrial		13	La Peneta
1	Molí de rià, Molí Nou	7	Molí de Muro
2	Form del Poder	8	Bassa la vida
3	Milic d'argel	9	Barri de Palugot
4	Torre de Sant Vicent	10	Roca Morana
5	Assut L'ajolí de Sant Vicent	11	Assut
6	Fons de Sant Vicent	12	Molí de Palomot
		14	Molí del Comte d'Alcora
		15	Embalsament
		16	Fons
		17	Fons de la Peneta
		18	Missa de ferro
		19	Final rià, Assut

Titol: Imatges i il·lustracions: Anna Maria Obiols, Elic Granger, Hebert, Teófilo, Antón, Gervasi, Vicent i Sencho Granger. Una casa de la zona, el Tossal Granger, una casa de la zona, el Tossal Granger, una casa de la zona, el Tossal Granger. Antón, Gervasi, Vicent i Sencho Granger. Una casa de la zona, el Tossal Granger, una casa de la zona, el Tossal Granger. Antón, Gervasi, Vicent i Sencho Granger. Una casa de la zona, el Tossal Granger, una casa de la zona, el Tossal Granger.